

บรรณานุกรม

เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์

กองจดหมายเหตุแห่งชาติ

- มร.5 ต/45 ไมโครฟิล์มรัชกาลที่ 5, กระทรวงการต่างประเทศ, เรื่องมณฑลปราจีนบุรี
เกิดใช้ทรัพย์สินชุกชุม (31 ธค. ร.ศ.119)
- มร.5 ศ/45 ไมโครฟิล์มรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ
ส่งรายงานการพยาบาลใช้ต่าง ๆ (ร.ศ.115-ร.ศ.116)
- ร.5 ต.47/24 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงการต่างประเทศ, เรื่องกาฬโรคที่เกาะหมาก
และใช้ทรัพย์สิน (27 พค. ร.ศ.118 - 3 พย. ร.ศ.119)
- ร.5 ต.47/25 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงการต่างประเทศ, เรื่องประกาศกาฬโรค
เมืองภูเก็ต (1 กค. ร.ศ.118 - 3 กค. ร.ศ.118)
- ร.5 น.5.1/82 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องปลัดกรมสุขาภิบาลรายงานว่ามีผู้ถ่ายอุจจาระลงในน้ำรอบสนามหลวง (23 - 31 มค. ร.ศ.123)
- ร.5 น.5.6/2 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องหมอนอิงเกลส่งรายงานประจำปี
ของกองแพทย์สุขาภิบาล (21 มค. ร.ศ.116)
- ร.5 น.5.6/8 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องรายงานประจำปีกองแพทย์สุขาภิบาล
(1 เมย. - 31 มีค. ร.ศ.123)
- ร.5 น.5.7/1 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องตรวจและป้องกันโรคระบาดสัตว์
(28 กค. ร.ศ.115 - 10 พย. ร.ศ.116)
- ร.5 น.5.7 ก/1 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องเรือกลไฟพระจุลจอมเกล้า
มาจากฮ่องกงติดเชื้อกาฬโรค (4 สค. - 2 กย. ร.ศ.116)

- ร.5 น.5.7 ก/32 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องกาฬโรคศึกษาออกประกาศ
จัดการป้องกันกาฬโรค กำหนดให้แจ้งข่าวคนป่วย (20 มิย. - 26 ตค. ร.ศ.125)
- ร.5 น.5.7 ก/33 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องคนเป็นไข้กาฬโรคในกรุงเทพฯ
จำนวนปี ร.ศ.124
- ร.5 น.5.7 ก/42 เอกสารรัชกาลที่ 5, เอกสารนครบาล, เรื่องหมอจารย์ทิวผู้แทนเจ้ากรมแพทย์
ศุขากิจบาล แจ้งว่าได้รับหนังสือกรมคลองบอกข่าวว่ามีไข้กาฬโรคเกิดที่ตำบลแสนแสบ
แขวงเมืองมีนบุรี (17 ตค. ร.ศ.126)
- ร.5 น.49.3/1 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, กรมพยาบาล เรื่องคอเรศบอนเดน
เรื่องกรมหมื่นดำรงราชานุภาพหนังสือมาว่าในระหว่างนี้มีไข้หวัดตกโรคอยู่เนื่อง ๆ
ขอให้กรมพระนครบาลส่งบัญชีรายวัดไปกรมพยาบาล จะได้ช่วยรักษาต่อไป
(มค. ร.ศ.109 - 6 กค. ร.ศ.110)
- ร.5 น.49.3/4 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่องพระยาวิฑูการบดีส่งประกาศ
ให้ราษฎรปลูกทรพศม์ 300 ฉบับ เพื่อจะได้จ่ายให้เอาเกอ กำนันบ่าวร้องทั่วไป
(2 - 14 กค. ร.ศ.111)
- ร.5 น.44.2/1 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่องใบบอกข้าหลวงเทศาภิบาล
มณฑลปราจีนบุรีว่า มีโรคเกิดขึ้นกับราษฎร มีอาการปวดท้อง เจ็บคอ
อยู่ได้ 2 - 3 วัน (24 เมย. ร.ศ.116)
- ร.5 น.44.2/2 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่องเกิดกาฬโรคขึ้นในหัวเมือง
มหาคไทย (24 เมย. - 8 กค. ร.ศ.118)
- ร.5 น.44.2/4 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่องโปรดเกล้าฯ มีพระราชกระแส
ในเรื่องการจัดการป้องกันกาฬโรคในหัวเมืองทั้งปวง (10 - 12 มค. ร.ศ.124)
- ร.5 น.44.2/6 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่องราษฎรเมืองภูเก็ตเป็นกาฬโรคตาย
(14 กค. - 2 พย. ร.ศ.125)
- ร.5 น.44.2/7 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่องมีกาฬโรคเกิดขึ้นที่มณฑล
นครราชสีมา (3 พย. ร.ศ.125 - 1 เมย. ร.ศ.126)

- ร.5 น.44.2/8 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง เกิดไข้กาฬโรคที่เมืองสระบุรี
(7 พย. - 15 กพ. ร.ศ.125)
- ร.5 น.44.2/9 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง เกิดไข้กาฬโรคที่เมืองลพบุรี
(10 พย. ร.ศ.125 - 16 เมย. ร.ศ.126)
- ร.5 น.44.2/10 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง เกิดไข้กาฬโรคแขวงเมืองเพชรบุรี
(10 ธค. - 9 มีค. ร.ศ.125)
- ร.5 น.44.2/12 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง เกิดไข้กาฬโรคที่มณฑลนครราชสีมา
(23 มค. - 6 มีค. ร.ศ.125)
- ร.5 น.44.2/13 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง กระทรวงมหาดไทยจัดการสร้าง
โรงพยาบาลน 5 หัวเมืองที่เกิดไข้กาฬโรค
- ร.5 น.44.2/14 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง มีผู้ป่วยเป็นไข้กาฬโรคตายที่
ตำบลคลองส้มป่อย หลังวัดพระยาขัง (16 กพ. ร.ศ.125 - 16 เมย. ร.ศ.126)
- ร.5 น.44.2/15 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง กาฬโรคเมืองนครราชสีมา
(21 เมย. - 18 กพ. ร.ศ.126)
- ร.5 น.44.2/19 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงนครบาล, เรื่อง รายงานตรวจป้องกันกาฬโรค
(15 เมย. - กพ. ร.ศ.117)
- ร.5 ศธ.8/134 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่อง ราชฎรเมืองเพชรบุรี ราชบุรี
เป็นไข้ (18 - 20 พย. พ.ศ.2446)
- ร.5 ศธ.8/144 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่อง รายงาน ตรวจไข้เจ็บ
ตามหัวเมืองต่าง ๆ ศก.123 (9 มีค. พ.ศ.2446 - 9 มิย. พ.ศ.2447)
- ร.5 ศธ.8/277 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่อง อุปทูตอเมริกาเชิญรัฐบาลสยาม
ประชุมในการที่จะคิดตรวจโรค ทูเบอร์คูลิสคอสอเมริกา (31 พค. - 17 กย. พ.ศ.2451)
- ร.5 ศธ.8/298 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่อง รายงานหมอโปตรวจคนไข้
มณฑลนครสวรรค์ (2 - 5 มีค. พ.ศ.2451)

- ร.5 ศธ.8.4 ก/69 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องราชฎรเมืองสมุทรสงคราม
เป็นใช้ทรัพย์สิน (19 พย. ร.ศ.123)
- ร.5 ศธ.8.4 ก/71 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องราชฎรเมืองนครสวรรค์
เป็นใช้ทรัพย์สิน (3 - 12 มค. พ.ศ.2447)
- ร.5 ศธ.8.4 ข/8 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องข้อหาตกรโรคแขวงเมือง
ปราจีนบุรี (27 กค. - 6 สค. พ.ศ.2446)
- ร.5 ศธ.8.4 ข/9 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องนักโทษเมืองสุพรรณบุรี
เป็นข้อหาตกรโรค (25 - 28 สค. พ.ศ.2446)
- ร.5 ศธ.8.4 ข/14 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องอหิวาตกรโรคมณฑลนครสวรรค์
(19 - 20 เมษ. พ.ศ.2450)
- ร.5 ศธ.8.4 ข/15 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องอหิวาตกรโรคมณฑลนครไชยศรี
(7 - 8 พค. พ.ศ.2450)
- ร.5 ศธ.8.4 ข/18 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องอหิวาตกรโรคแลไข้ป่า
มณฑลกรุงเก่า (10 กย. - 12 พย. พ.ศ.2450)
- ร.5 ศธ.8.4 ข/21 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องอหิวาตกรโรคมณฑลราชบุรี
(7 พค. - 26 มิย. พ.ศ.2451)
- ร.5 ศธ.8.4 ค/1 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องคิดจัดการป้องกันโรคร้าย
- ร.5 ศธ.8.4 ค/9 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องแยกตึกแดง เป็นกาฬโรค
(23 ธค. พ.ศ.2447)
- ร.5 ศธ.8.4 ค/10 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องกาฬโรคกรุงเทพฯ
(2 สค. - 5 ตค. พ.ศ.2448)
- ร.5 ศธ.8.4 ค/21 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องวิธีรักษาโรคซึ่งคล้ายกับ
กาฬโรค มณฑลอีสาน (30 ธค. - พ.ศ.2451)
- ร.5 ศธ.8.4 ฅ/76 เอกสารรัชกาลที่ 5, กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องราชฎรในตำบลเสนาใหญ่
มณฑลกรุงเก่าเป็นใช้ทรัพย์สิน (25 - 31 มค. พ.ศ.2447)

วิทยานิพนธ์

- กฤษฎา รังลียนันท์. การขยายตัวขององค์กรคริสเตียนและผลที่มีต่อสังคมไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- เกื้อกุล ยืนยงอนันต์. การพัฒนาการคมนาคมทางบกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2520.
- ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ. การผลิตและการค้าข้าวในภาคกลางตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ประภัสสร อินธิแสน. บทบาทของสุขาภิบาลที่มีต่อการปกครองท้องถิ่น 2441 - 2476.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ประสิทธิ์ พงศ์อุดม. การถ่ายทอดวิทยาการตะวันตกในสังคมไทย ศึกษาจากบทบาทของมิชชันนารีโปรเตสแตนต์ระหว่าง พ.ศ.2371 - 2411. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- เพ็ญศรี กวีวงศ์ประ เสริฐ. บทบาทของรัฐต่อปัญหาสุขภาพของประชาชน พ.ศ.2325 ถึงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- วิไลลักษณ์ แดงไชยวัฒน์. การเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยระหว่าง พ.ศ.2448 - 2475.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531.
- สยามพร ทองสารี. ผลกระทบจากการตัดถนนในสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ.2411 - 2453.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.
- สุนทรีย์ อาสะโวทย์. การพัฒนาระบบชลประทานในประเทศไทย พ.ศ.2481 - 2493.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- สุริรัตน์ สวัสดิ์. บทบาทของสมเด็จพระยาชัยนาทนเรนทรต่อการแพทย์และการสาธารณสุข
พ.ศ. 2456-2468. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- สุวิทย์ ไพบยวัฒน์. วิวัฒนาการเศรษฐกิจชนบทในภาคกลางของประเทศไทย ระหว่าง
พ.ศ. 2394 - 2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ยุวดี ตบเนียนากร. วิวัฒนาการของการแพทย์ไทยตั้งแต่สมัยเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุริราชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- อรรถจักร สัตยานุรักษ์. ความเปลี่ยนแปลงของสำนักทางประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงของ
สังคมไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ถึง พ.ศ. 2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

หนังสือ

- กระทรวงมหาดไทย. ประมวลพระราชหัตถเลขารัชกาลที่ 5 เกี่ยวกับภารกิจกระทรวงมหาดไทย
เล่มที่ 1. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2513.
- เกียรติ จิวะกุลและคนอื่น ๆ. ตลาดในกรุงเทพมหานคร : การขยายตัวและพัฒนาการ.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- เกียรติศักดิ์ เศรษฐพัฒนานิช. ประวัติหมอบรัดเลย์. ใน หมอบรัดเลย์กับสังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- ครอว์เฟิร์ด, จอห์น. เอกสารครอเฟิร์ด. แปลโดยไพโรจน์ เกษแม่นกิจ. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2515.
- จอห์นสตัน, เดวิด บรูซ. สังคมชนบทและภาคเศรษฐกิจข้าวของไทย พ.ศ. 2423-2473.
แปลโดย พรภิรมย์ เอี่ยมธรรมและคนอื่น ๆ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม 1.

พระนคร : คลังวิทยา, 2516.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชพิธีสิบสองเดือน. พระนคร : คลังวิทยา,
2516.

จักรพรรดิพงษ์, พระ. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพระจักรพรรดิพงษ์. พระนคร :
คลังวิทยา, 2507.

ชัย เรื่องศิลป์, ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ.2352-2453 (ด้านสังคม). พิมพ์ครั้งที่ 2.

พระนคร : สำนักพิมพ์เรื่องศิลป์, 2519.

ชิมเมอร์แมน, คาร์ล ซี. การสำรวจเศรษฐกิจในชนบทแห่งสยาม. แปลโดย ชิม วีระวาทยะ.
พระนคร : โรงพิมพ์จักรการ, 2476.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. "คำแปลจามเทวีวงศ์ พงศาวดาร
เมืองหริภุญชัย". ใน อนุสรณ์งานศพนายชัช แดงดีเลิศ. พระนคร : โรงพิมพ์พิมพ์เทศ,
2515.

————— ความทรงจำ. พระนคร : ศิลปบรรณาการ, 2511.

————— นิทานโบราณคดี. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522.

————— พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธ
เลิศหล้านภาลัย. กรุงเทพมหานคร, อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป, 2533.

ตุรแปง, ฟรังซัวส์ อาร์. ประวัติศาสตร์แห่งราชอาณาจักรสยาม. แปลโดย นายปอล ซาเวียร์
กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2530.

————— ประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ฉบับตุรแปง. แปลโดย นางสมศรี เขี่ยมธรรม.
กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2522.

ดํารารโอสถพระนารายณ์. ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนาง ไชศรี ทองธิว.
กรุงเทพมหานคร : มปท., 2533.

ถัด พรหมมาณพ. ภูมิศาสตร์มณฑลกรุงเก่า. พระนคร : โรงพิมพ์ธรรมพิทยาคาร, 2474.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2. พระนคร :
คุรุสภา, 2504.

————— . พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3. พระนคร : คุรุสภา, 2504.
ไทยคดีศึกษา, สถาบัน. หมอบรัดเลย์กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2528.

นิพาดา ยังเจริญและสุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา. การศึกษาและผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์
(พ.ศ.2325 - 2394). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

นิล, เฟรเดอริก อาเธอร์. ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศระหว่าง
พ.ศ.2383 - 2384. แปลโดย ลินจง สุวรรณานนท์. กรุงเทพมหานคร :
กรมศิลปากร, 2525.

บรัดเลย์, วิลเลียม แอล. สยามแต่ปางก่อน. แปลโดย ศรีเทพ แวหงษ์และคณะ.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา, 2528.

บรัดเลย์, แคน บีช. อักขรภิธานศัพท์. พระนคร : คุรุสภา, 2514.

บาลเลอกัวซ์. เล่าเรื่องกรุงสยาม. แปลโดย สันต์ ทโกมลบุตร. พระนคร :
สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2506.

ประเมิน จันทวิมล, นายแพทย์. "ประวัติการควบคุมโรคติดต่ออันตรายในประเทศไทย".

ใน อนุสรณ์ 20 ปี กระทรวงสาธารณสุข. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2505.

พิชาญ พัฒนา. ความเป็นมาของการแพทย์เมืองไทย. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรบริการ, 2509.

พิศณุประสาตร์เวช, พระยา. วิธีป้องกันและรักษากาฬโรค ร.ศ.129. พระนคร : โรงพิมพ์สามมิตร,
2453.

แพทย์แผนโบราณ, โรงเรียน. แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม 1, 2. พระนคร :
โรงพิมพ์มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2504.

การดี มหาจันทร์. รัตนโกสินทร์ยุคปรับปรุงประเทศ (พ.ศ.2394 - 2475). กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

มนตรี กันตะบุตร. "สมเด็จพระราชบิดากับการสาธารณสุข" ใน ชุมนุมพระนิพนธ์และบทความ
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนก เจ้าฟ้ามหิตลลิตยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์
พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบันของไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะแพทยศาสตร์และ
ศิริราชพยาบาล, 2508.

มนัสวีร์ อุดหนุนท์. "ประวัติการแพทย์มิชชันนารีในประเทศไทย". ใน อนุสรณ์กระทรวงสาธารณสุข
ครบรอบ 20 ปี (พ.ศ.2485 - 2505). พระนคร : ไทยเชชม, 2505.

ลาอุแบร์. จดหมายเหตุลาอุแบร์ เล่ม 1. แปลโดยกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์. พระนคร :
ศึกษากัณฑ์พาณิชย์, 2505.

ลีไท, พระยา. ไตรภูมิพระร่วง. พระนคร : ศุรุสภา, 2518.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. คำแถลงนโยบายของรัฐบาลสมัยประชาธิปไตย 2475-2506.
พระนคร : ศุรุสภา, 2510.

วิจิตรมาตรา, ชุน. "สองฝั่งลำน้ำเจ้าพระยา" ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ
นางสาวสลักจิต งามพินิต. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2509.

ศิลปากร, กรม. ประชุมพงศาวดาร เล่ม 1. พระนคร : ศุรุสภา, 2508.

—• ประชุมพงศาวดาร เล่ม 3. พระนคร : ศุรุสภา, 2506.

—• ประชุมพงศาวดาร เล่ม 8. พระนคร : ศุรุสภา, 2516.

—• ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 31. ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนางสุดา พันธุ์คงชื่น.
กรุงเทพมหานคร : 2534.

—• พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3. (ฉบับหอสมุดแห่งชาติ) ธนบุรี :
ป. พิศนาคะการพิมพ์, 2506.

—• ย้อนอดีตกรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พรินติ้ง กิ๊ฟ, 2534.

ศรีเสาวภาคย์, พระองค์เจ้า. "เรื่องแพทย์หมอ" ใน ลัทธิธรรมนิยมภาคต่าง ๆ.
(ฉบับหอสมุดแห่งชาติ) พระนคร : คลังวิทยา, 2524.

สังัด เป่งวานิช. "ประวัติการแพทย์ของประเทศไทย" ใน บริรักษ์เวชการอนุสรณ์.
พระนคร : ไทยเชชม, 2511.

สวัสดี จันทน์, น.อ.. นิทานชาวไร่ (5 เล่ม). พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2509.

สวาท เสนาณรงค์. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพาณิชย์, 2524.

สาธิต ธรรมสุข, กระจ่าง. อนุสรณ์กระจ่างสาธิตธรรมสุข ครบรอบ 15 ปี (พ.ศ.2485-2500).

พระนคร : โรงพิมพ์อุดม, 2500.

เสถียร ลายลักษณ์, ร.ท.. ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 2. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 16. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 17. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 19. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 20. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 21. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 26. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 27. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 32. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

..... ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 36. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิเมล์, 2478.

อัศจรรย์ กุณฑลย์. รายงานวิจัยประวัติศาสตร์สังคมไทย การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

องค์ประกอบทางกายภาพ กรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2534.

เฮาส์, จอร์จ เฟลด์ส. หมอเฮาส์ในรัชกาลที่ 4. แปลโดยกองคริสเตียนศึกษา. พระนคร :

สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย, 2504.

หนังสือภาษาอังกฤษ

Bradley, Dan beach. Siamese Theory and Practice of Medicine.

Bangkok Calendar (1865) : 54-95.

Beyer, C. About Siamese Medicine. Journal of the Siam Society IV.

(February, 1907) : 1-2.

Owen, Norman G. Death and Discases in Southeast Asia. A publication

of the Asian Studies. Assuciation of Anstralia. Singapore :

Oxford University press, 1987.

Ronang, Colin A. The Cambridge Illustrated History of the world's

science. Great Britain : Cambridge University press, 1983.

Somchintana Thongthew Ratanasarn. The principles and Concepts of

Thai classical medicine. Thai Khadi Research Institute,

Thammasat University, 1989.

The Excutive Commitee of the Eight Congress. Siam General and Medical

Feature : Bangkok times press, 1930.

Thomson, Virginia. Thailand : The New Siam. 2nd eaition. Paracon

Book 1. Newyork : Newyork Reprint Corporation, 1937.

ประวัติผู้เขียน

นางสาว วรนาถ แก้วศิริ เกิดวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2501
ที่กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2529 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2530